

Sveučilište Sjever

Znanstveno-istraživačka strategija

Sveučilišta Sjever

za razdoblje 2014.-2019.

Dopuna: Strateški program znanstvenih istraživanja u području humanističkih znanosti

Koprivnica i Varaždin, prosinac 2016.

Sveučilište Sjever

Trg dr. Žarka Dolinara 1

48000 Koprivnica

OIB: 59624928052

Tel: 048/499-923 ili 042/493-338

E-pošta: tajnistvo.kc@unin.hr ili tajnistvo.vz@unin.hr

Internetska adresa: www.unin.hr

ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKA STRATEGIJA SVEUČILIŠTA SJEVER ZA
RAZDOBLJE 2014.-2019.

DOPUNA: STRATEŠKI PROGRAM ZNANSTVENIH
ISTRAŽIVANJA U PODRUČJU HUMANISTIČKIH ZNANOSTI

U izradi su sudjelovali:

- doc. dr. sc. Magdalena Najbar-Agičić
- doc. dr. sc. Irena Radej Miličić
- doc. dr. sc. Lidija Dujčić
- doc. dr. sc. Boris Beck
- doc. dr. sc. Gordana Tkalec

SADRŽAJ

1. SVRHA RADA SVEUČILIŠTA SJEVER U PODRUČJU HUMANISTIČKIH ZNANOSTI
2. ANALIZA ZNANSTVENOG POTENCIJALA
3. STRATEŠKI CILJEVI SVEUČILIŠTA SJEVER U PODRUČJU HUMANISTIČKIH ZNANOSTI
4. OČEKIVANI ISHODI PROGRAMA ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA U PODRUČJU HUMANISTIČKIH ZNANOSTI
5. ZNANSTVENE TEME U PODRUČJU HUMANISTIČKIH ZNANOSTI NA SVEUČILIŠTU SJEVER
6. PLAN ORGANIZACIJSKOG RAZVOJA ZNANSTVENE ORGANIZACIJE
7. POKAZATELJI USPJEŠNOSTI PROVEDBE PROGRAMA

1. SVRHA RADA SVEUČILIŠTA SJEVER U PODRUČJU ISTRAŽIVANJA HUMANISTIČKIH ZNANOSTI

Sveučilište Sjever usvojilo je i provodi dokument Znanstveno-istraživačka strategija za razdoblje 2014.-2019. (u daljnjem tekstu: „Znanstveno-istraživačka strategija“) u svrhu osnaživanja i sustavnog pristupa provođenju znanstvene djelatnosti na Sveučilištu Sjever. Uz temeljnu nastavnu djelatnost Sveučilište Sjever svojim djelovanjem doprinosi razvoju kulture znanja i kroz sveobuhvatnu znanstvenu-istraživačku i umjetničku djelatnost.

Sveučilište Sjever djeluje u regiji sjeverozapadne Hrvatske i komplementarno je u svojoj misiji s razvojnim potrebama regije kroz obrazovanje kompetentnog znanstvenog, umjetničkog i stručnog kadra za potrebe tržišta rada: realnog gospodarstva te društvenih i kulturnih ustanova u regiji. U znanstvenom smislu, ustanova temelji svoju misiju na organizaciji i provođenju znanstvenih istraživanja, sveučilišnom obrazovanju mladih i njihovu uključivanju u znanstvena istraživanja te razvoju i prijenosu znanja u realni i javni sektor. U svojoj viziji i temeljnoj znanstveno-istraživačkoj strategiji Sveučilište Sjever nastoji biti vodeća znanstvena, umjetnička, stručna i društveno odgovorna visokoškolska ustanova iz područja tehničkih, biomedicinskih, biotehničkih, društvenih i humanističkih te interdisciplinarnih znanosti u regiji sjeverozapadne Hrvatske i njenom okruženju.

Značajan broj znanstvenika iz humanističkih znanosti predstavlja snažan temelj za razvoj znanstvenih istraživanja na Sveučilištu Sjever. Dobrim dijelom riječ je o etabliranim istraživačima i znanstvenicima koji se kontinuirano bave znanstvenim radom, istražuju i surađuju u znanstvenim projektima vezanima uz druge znanstvene ustanove u zemlji. Uz širenje mogućnosti znanstvenog rada na Sveučilištu to ostavlja nadu za snažan razvoj humanističkih istraživanja čime bi se ostvario značajan doprinos ukupnim znanstvenim rezultatima Sveučilišta i njegovoj prepoznatljivosti u zemlji i inozemstvu.

Pojedinačni ciljevi definirani u poglavlju 2. usmjereni su na realizaciju glavnog cilja: povećanje znanstvene izvrsnosti i međunarodne znanstvene prepoznatljivosti Sveučilišta Sjever kao temelja za intenzivniji iskorak u pozicioniranju Sveučilišta kao vodeće ustanove u regiji i u području humanističkih znanosti, posebno s obzirom na položaj Sveučilišta kao jedine visokoškolske ustanove ovoga tipa u regiji s više od 500.000 stanovnika.

1.1. Predmet dopune

U uvodnom dijelu dokumenta navedeno je opredjeljenje Sveučilišta Sjever za sustavnim pristupom provođenju znanstvene djelatnosti. Ovom dopunom općoj Znanstveno-istraživačkoj strategiji detaljno su razrađene znanstvene teme koje oslikavaju znanstveno-istraživačke interese djelatnika i potencijale u humanističkom području. U poglavlju 5. razrađeno je 7 tema iz područja humanističkih znanosti (HZ) kroz sljedeće elemente:

- sažetak,
- popis ciljeva,
- predviđen broj istraživača,
- eventualnu suradnju s drugim partnerskim subjektima.

1. 2. Interdisciplinarnost

Interdisciplinarnost u integriranom okružju iskazana unutar Strateškog programa znanstvenih istraživanja u području humanističkih znanosti Sveučilišta Sjever, obogaćena institucionalnim umrežavanjem s lokalnom zajednicom, kulturnim i obrazovnim ustanovama, važna je odrednica za uspješnu provedbu zadanih istraživačkih aktivnosti ustanove. Sveučilište Sjever do sada je dobilo dopusnicu za obavljanje znanstvenih istraživanja na području društvenih znanosti i na području tehničkih znanosti koje su također koncipirane interdisciplinarno.

Program znanstvenih istraživanja u području humanističkih znanosti strateški je usmjeren prema inovativnosti i aktivnom uključivanju Sveučilišta Sjever u znanstveni i kulturni razvoj regije. Time će ustanova ojačati svoju društvenu ulogu u znanstvenoj zajednici regije i čitave države, kao i ulogu u regionalnim i europskim znanstvenim krugovima.

2. ANALIZA ZNANSTVENOG POTENCIJALA

Na Sveučilištu Sjever postoji više studijskih programa koji uključuju kolegije utemeljene u humanističkim znanostima. To su studij Novinarstva, studij Medijskog dizajna, studij Poslovanja i menadžmenta u medijima i diplomski studij Odnosa s javnostima. U sljedećim godinama početak će imati i diplomski studij Novinarstva. Na Sveučilištu rade mnogi znanstvenici i nastavnici koji su stručnjaci u humanističkim područjima, čija je temeljna edukacija humanistička, bave se znanstveno-istraživačkim radom i imaju izbore u zvanja u humanističkim područjima.

2.1. Integriranost sveučilišta

Uviđajući nužnost integriranog i sveobuhvatnog pristupa obrazovanju u različitim strukama, specifičnost i jedna od bitnih karakteristika znanstveno-istraživačkog rada na Sveučilištu Sjever jest interdisciplinarni karakter. Iz tog razloga studijski programi pored ključnih znanja i vještina za pojedino znanstveno polje odnosno za usko određenu struku, nude određen broj skupnih kolegija koje zajedno pohađaju studenti različitih odjela. Tako koncipiranom nastavom studenti se već navikavaju na timski rad, na interdisciplinarni pristup, otvorenost i sinergiju. Posebnost Sveučilišta Sjever očituje se u razvijanju specifičnog okružja za teorijsko i praktično usmjeravanje studenata prema realnim odnosima u gospodarstvu, zdravstvu, nakladništvu i sl., čime Sveučilište omogućuje svojim studentima lakše zapošljavanje i bolje snalaženje na

tržištu rada, a njihovim poslodavcima kvalitetne kadrove.

U ovakvom integriranom okružju nastavnici pojedinih odjela u čestoj su interakciji s nastavnicima ostalih odjela Sveučilišta, što pozitivno utječe na razmjenu znanstvenih spoznaja iz različitih područja znanosti, zajedničko publiciranje rezultata, a time i veću interdisciplinarnost u radu sastavnica Sveučilišta.

Teme navedene u poglavlju 5. ovog dokumenta od strateške su važnosti za provođenje znanstvenih istraživanja u području humanističkih znanosti na Sveučilištu Sjever u razdoblju 2014.-2019. godine i imaju prioritet prilikom planiranja materijalnih i ljudskih resursa kroz godine.

2.2. SWOT analiza

U skladu s temeljnom Znanstveno-istraživačkom strategijom Sveučilišta Sjever u nastavku se donosi analiza znanstvenog potencijala znanstvene organizacije i njezinog položaja u znanstvenom i poslovnom okruženju (*SWOT*). SWOT analiza obuhvaća prednosti i slabosti, mogućnosti i prepreke na putu razvitka znanosti na Sveučilištu Sjever s naglaskom na razvoj humanističkih znanosti.

Detaljnija obrazloženja:

Prednosti

1. Opremljen prostor za znanstveno-istraživački rad. Sveučilište je uložilo znatna sredstva u opremanje adaptiranih objekata za provedbu znanstveno-istraživačkog rada i nastave pojedinih studijskih programa. Prostori su multifunkcionalno uređeni u skladu s normama i preporukama za izvođenje obrazovnog i znanstvenog rada. Sveučilište raspolaže s dva kompleksa novih, moderno uređenih zgrada – u Varaždinu i u Koprivnici. U tijeku je rekonstrukcija treće zgrade u Varaždinu koja je u neposrednoj blizini dviju zgrada koje Sveučilište sada koristi, a čiji će prostori nakon obnove povećati prostore namijenjene za znanstveno-istraživački rad, a omogućit će i poboljšanje prostornih uvjeta za smještaj knjižnice i čitaonice u Sveučilišnom centru Varaždin. U dugoročnim planovima predviđa se adaptacija i uređenje dodatnih objekata u Sveučilišnom centru Koprivnica (među ostalima i posebne zgrade za knjižnicu).

2. Postojanje odgovarajućih ljudskih resursa. Među zaposlenicima Sveučilišta Sjever postoji značajan broj respektabilnih stručnjaka iz područja HZ što čini dobar temelj za daljnji razvoj humanistike. Od ukupnog broja zaposlenika njih 65 izabranih je u znanstveno-nastavna i/ili znanstvena zvanja. Među njima 47 osoba u znanstveno-nastavnim i znanstvenim zvanjima zaposleno je na Sveučilištu Sjever na puno radno vrijeme, a od tog broja 10 su humanisti, što čini više od 21%. Dodatno, jedna osoba u zvanju redovitog profesora zaposlena je na 25% radnog vremena. Također, tri zaposlenice u nastavnim i asistentskim zvanjima iz humanističkog područja pohađaju doktorske studije. Tijekom protekle četiri godine znanstvenici iz humanističkih područja organizirali su pet znanstvenih skupova (četiri međunarodna znanstvena simpozija Odjela za novinarstvo Sveučilišta Sjever i Centra za filozofiju medija te

posljednji u organizaciji Odjela za novinarstvo, koji je održan u prostorima SC Koprivnica – posvećen akademiku Milivoju Solaru). Među ostalim, i to pokazuje da su kretanja u znanstveno-istraživačkim aktivnostima u humanističkom području uzlazna. Osim toga, u izdanju ili u suizdanju sa Sveučilištem Sjever objavljeno je nekoliko knjiga iz humanističkog područja.

3. Velik broj studenata. U trenutku izrade ove dopune strategije Sveučilište broji 2730 aktivnih studenata, a očekuje se tendencija rasta broja budućim upisima, pogotovo otvaranjem novih prostornih resursa koji će omogućiti primanje većeg broja studenata i organizaciju kvalitetne nastave. Ovaj broj osigurava dovoljan broj studenata koji pokazuju značajniji interes za uključivanje u znanstveno-istraživački rad. Ambiciozni studenti koji pokažu znanstveni rezultat u budućnosti mogu postati znanstveni kadar sjeverne regije Republike Hrvatske i svojim radom doprinijeti značajnijem znanstvenom i gospodarskom razvoju.

4. Raspolaganje s dijelom vlastitih financijskih sredstava. Sveučilište Sjever, sufinancirano dijelom iz državnog proračuna, raspolaže i vlastitim financijskim sredstvima koja iako nisu dostatna za ukupnu znanstvenu aktivnost, značajno doprinose znanstveno-umjetničkom istraživačkom radu.

Slabosti

1. Nedostatak istraživanja. Budući da je Sveučilište Sjever najmlađe javno sveučilište u Republici Hrvatskoj, ni znanstvena djelatnost se u relativno kratkom razdoblju nije mogla razviti u mjeri koju bismo željeli. Iz tog razloga nije se značajnije ulagalo ni u znanstveno-istraživačke projekte. Znanstvenici i potencijalni znanstveni kadar u takvu okruženju nisu bili u mogućnosti u dovoljnoj mjeri poduzimati istraživačke aktivnosti niti razvijati konkretne istraživačke projekte, iako su se pojedini zaposlenici Sveučilišta Sjever intenzivno bavili znanstvenim radom, a među njima ima upravo onih koji se bave humanističkim znanostima. Ipak, sve opisano u ovom trenutku rezultira nedovoljnom razinom znanstvenih istraživanja.

2. Nedostatak znanstvenih studijskih programa. Na institucijama od kojih je nastalo Sveučilište Sjever većina se studijskih programa razvijala u području stručnih studija, s izuzetkom sveučilišnog studija Novinarstva i Medijskog dizajna te sveučilišnog diplomskog studija Odnosa s javnostima i Poslovne ekonomije. Osnivanjem Sveučilišta Sjever, te njegovim prelaskom u status javnog sveučilišta otvorile su se nove mogućnosti koje uz razvoj znanstvene djelatnosti i razvoj potrebnih znanstvenih resursa vrlo brzo mogu značiti prevladavanje te slabosti pod uvjetom da Sveučilište dobije mogućnost primjerenoga kadrovske razvoja u svim područjima, uključujući i humanističke znanosti.

3. Nezadovoljavajući kontinuitet u razvoju ljudskih potencijala. S obzirom na kratko razdoblje djelovanja Sveučilišta Sjever nije bilo moguće razvijanje dugoročnih strategija razvoja ljudskih potencijama na svim područjima, pa ni u humanističkim znanostima. Pokretanjem značajnih mjera koje prije svega proizlaze iz znanstvene strategije, kao i raspisivanjem godišnjih natječaja za financiranje znanstveno-istraživačkih projekata, Sveučilište će značajnije poduprijeti znanstvena istraživanja, a time i utjecati na osobno zadovoljstvo zaposlenika koje će vrlo brzo rezultirati stjecanjem uvjeta za izbor u viša znanstvena i/ili znanstveno-nastavna zvanja. Veći broj istraživačkih projekata i odljev radnih sati znanstvenika u područje istraživanja dovest će do potrebe zapošljavanja većeg broja asistenata koji će pomno vođeni imati

priliku razvijati se u vrhunske znanstvenike i dovesti do značajnog širenja Sveučilišta, ali i kontinuiteta u razvoju znanstvenoga ljudskog potencijala.

4. Nedostatak kontinuiranih ulaganja u znanstvena istraživanja. Sveučilište trenutnim, značajnim financijskim ulaganjima u prostorne resurse i opremu dobiva temelj za znanstveni rad, no potrebno je planirati i sredstva za kontinuirani nastavak ulaganja u realizaciju investicijskih planova za izgradnju sveučilišne knjižnice/čitaonice kao i kontinuirano osuvremenjivanje prostora. Te investicije podrazumijevaju velika ulaganja do kojih je moguće doći pomnim planiranjem i kontrolom troškova.

5. Nepostojanje odgovarajućega znanstvenog časopisa. Sveučilište Sjever izdavač je časopisâ koji nemaju zadovoljavajuću znanstvenu razinu. *Tehnički glasnik* pretežno je specijaliziran za tehničko područje i usmjeren većim dijelom na stručno područje, a manjim na znanstveno, dok je časopis *Podravina* specijaliziran za društvene znanosti, no nema željeni impact faktor. Trenutna je slabost, kako se može prema navedenom zaključiti, nedostatak odgovarajućega znanstvenog časopisa Sveučilišta. Časopis koji bi odgovorio na ovu slabost treba biti temeljito i precizno planiran, imati međunarodno uredništvo koje će evaluirati sve radove prema visokim znanstvenim kriterijima na znanstvenoj razini, biti prepoznatljiv i dostupan međunarodnoj znanstvenoj zajednici te na taj način doći do željenog impact faktora.

6. Nedostatak odgovarajuće sveučilišne knjižnice: Sveučilište Sjever mlada je ustanova koja je u trenutku osnivanja morala iz temelja započeti s izgradnjom knjižnog fonda kao i primjerene infrastrukture pod čime prvenstveno mislimo na prostor i stručno osoblje. U samim počecima značajnu pomoć pružile su Gradska knjižnica Frana Galovića u Koprivnici i Gradska knjižnica u Varaždinu. Međutim, za kvalitetan razvoj znanstvenih istraživanja poglavito u području HZ nužno je izgraditi primjerenu zgradu s knjižnicom i čitaonicom za studente i nastavnike te osigurati potreban knjižni fond za što su neophodna značajna financijska ulaganja kao i organizacijski napori.

Mogućnosti

1. Razvoj znanstveno-istraživačkih projekata. Mogućnost za razvoj humanističkog segmenta znanstvenog potencijala Sveučilišta Sjever leži ponajprije u činjenici da humanistički znanstveno-istraživački kadar čini više od petine znanstveno-istraživačkoga sveučilišnog ljudskog potencijala. Uprava Sveučilišta svjesna je da je zbog toga potrebno uložiti sva raspoloživa sredstva u znanstveni rad djelatnika Sveučilišta. Znanstveni rezultati istraživačkih projekata u HZ direktno će utjecati na razvoj u prvom redu na jačanje znanstvenih resursa, a zatim i razvoj znanstvenih postignuća i znanstvene prepoznatljivosti Sveučilišta, ali i znanstvene djelatnosti u široj regiji.

2. Razvoj novih preddiplomskih i diplomskih studija. Rezultati znanstvenih istraživanja neizbježno će dovesti do obogaćivanja nastavnih sadržaja, ali i razvoja novih nastavnih kolegija, te potencijalno i novih studijskih programa. Znanstvenim razvojem Sveučilišta doći će do oblikovanja novih diplomskih sveučilišnih studija koji će odgovoriti na potrebe poslodavaca u regiji. S obzirom na postavljenu strategiju, ciljeve i pokazatelje potreba tržišta rada, očekuje se razvoj novih studijskih

programa temeljenih na znanstvenim dostignućima u području tehničkih, društvenih i prirodnih, ali i humanističkih znanosti.

3. Interdisciplinarno povezivanje. S obzirom na odjelnu organizacijsku strukturu, Sveučilište Sjever ima usko povezane studijske programe što je kod fakultetskih organizacija teško postići. Organizacijska povezanost programa, objedinjenost upravljačke strukture kao i usklađenost studijskih programa stvaraju preduvjete za ostvarivanje interdisciplinarnosti, prvenstveno unutar humanističkog područja znanosti (između različitih humanističkih disciplina), ali i izvan njega. Interdisciplinarno povezivanje moguće je na Sveučilištu Sjever ostvariti i u istraživačko-projektnom smislu i u smislu razvoja interdisciplinarnih studija u području tehničkih, društvenih, humanističkih i prirodnih znanosti ili pak razvijanjem interdisciplinarnih predmeta koji će biti poučavani na studijima različitih područja.

4. Mogućnost veće znanstveno-istraživačke suradnje. Razvijanje znanstvenog imidža i prepoznatljivost znanstvenih dostignuća dovodi do većeg interesa znanstvenih ustanova iz Republike Hrvatske, ali i Europske Unije za suradnju sa Sveučilištem Sjever. Povećanje znanstvene produktivnosti za koju je diseminacija temeljena na pravilnoj, planiranoj i detaljno razrađenoj i provedenoj strategiji, otvara vrata razvijanju suradnje i uključivanju Sveučilišta u brojne buduće znanstveno-istraživačke projekte, ali i nastavnu mobilnost kojom se studentima pruža mogućnost dobivanja relevantnih rezultata, odnosno – iz predavanja samih istraživača.

5. Mogućnost konkretiziranja ugovora o međunarodnoj i domaćoj suradnji. U prethodnom razdoblju unutar ustanova-prethodnica Sveučilišta Sjever značajno se radilo na proširivanju međunarodnih kontakata i stvaranju baze za buduću suradnju. Nedostatna razvijenost uvjetovala je pomanjkanje internacionalnog interesa za ostvarivanje konkretnih aktivnosti. U budućnosti jačanjem znanstvenog imidža očekuje se veći broj ustanova iz međunarodne i domaće znanstvene zajednice koje će naći interes ne samo u sklapanju sporazuma već i u provedbi nastavne ili istraživačke mobilnosti. S obzirom na položaj Sveučilišta Sjever (Sveučilišnih centara u Varaždinu i u Koprivnici) u blizini državnih granica, prirodno je usmjerenje na regionalnu pograničnu suradnju sa srodnim institucijama u susjednim zemljama.

6. Veća produktivnost znanstvenika. Veći broj znanstvenih projekata koji će se realizirati unutar Sveučilišta utjecat će na veću produktivnost znanstvenika i znanstvenih novaka koji će prezentiranjem svog rada i svojih otkrića stvoriti potrebne preduvjete za izbor u znanstvena i/ili znanstveno-nastavna zvanja te na taj način ostvariti osobni prosperitet, ali i dobrobit za jačanje znanstvenog kadra Sveučilišta. Znanstveno-istraživački projekti poticani i provedeni unutar Sveučilišta omogućavaju i znanstvenu afirmaciju stručnjaka iz šire regije. Njihovim uključivanjem u znanstvene aktivnosti Sveučilišta omogućava se i afirmacija i znanstvena produktivnost pojedinaca koji svoja dostignuća mogu izravno primijeniti u praksi i time direktno doprinijeti gospodarskom razvoju regije temeljenom na suvremenim znanstvenim dostignućima.

7. Povezivanje s gospodarstvom i s lokalnom zajednicom. Suradnju s gospodarstvom i s lokalnom zajednicom dijelom opisuje već spomenuto uključivanje vanjskih suradnika zaposlenih u sektoru gospodarstva, javne uprave i kulture u znanstveno-istraživačke projekte. Međutim, i suradnja s drugim ustanovama iz područja obrazovanja doprinosi kvalitetnijoj znanstvenoj produktivnosti i stvara

moćnost značajnijeg utjecaja na gospodarski razvoj regije transferom znanja temeljenim na znanstvenim rezultatima.

8. Razvijanje platformi za plasiranje znanja i znanstvenih dostignuća.

Nepostojanje jedinstvenoga interdisciplinarnog časopisa visoke razine znanstvenosti (međunarodni urednički savjet, međunarodna evaluacija temeljena na strogim kriterijima kvalitete, potpuna znanstvena orijentacija) dijagnosticirano je kao slabost trenutne znanstvene situacije Sveučilišta Sjever. Razvijanjem znanstvene djelatnosti i preuzimanjem vodeće pozicije u znanstvenom razvoju sjeverne regije Republike Hrvatske stvorit će se osnovne pretpostavke za pokretanje takvog časopisa koji će poslužiti kao platforma za plasiranje znanja i znanstvenih dostignuća široj (posebice znanstvenoj) javnosti. Osim časopisa, utjecajnu platformu za diseminaciju postignuća predstavljaju različiti oblici znanstvenih događanja (tribine, okrugli stolovi, konferencije) koji će se održavati u organizaciji Sveučilišta.

Opasnosti

1. Nesustavnost i neodređenost daljnjeg djelovanja. Na početku ustroja znanstvene djelatnosti postoji opasnost od odstupanja od definiranih procedura, nepotpune ili neodgovarajuće uspostave sustava što u konačnici može rezultirati slabostima konkretnog djelovanja u iskoristivosti i povezivanju resursa u narednom razdoblju. Nužno je iskoristiti sav potencijal Sveučilišta Sjever i uz podršku uprave usmjeriti djelovanje u ostvarenje dobro isplaniranih znanstveno-istraživačkih aktivnosti.

2. Utjecaj recesijsko-financijskog djelovanja. Realna opasnost jest i očekivani utjecaj recesijsko-financijskog djelovanja iz bližeg i šireg okruženja. Direktni utjecaji recesijske situacije najčešće se prvenstveno ogledaju u nedostatku sredstava za područje znanosti i obrazovanja. Dosadašnja znanstvena dostignuća pokazala su da je upravo vrijeme financijske nesigurnosti trenutak kada su potrebna dodatna ulaganja u razvoj koji će posljedično dovesti do stabilizacije općeg stanja. S obzirom na ograničenost financijskih resursa kojima raspolaže samo Sveučilište, opasnost predstavlja mogućnost nedovoljnoga financijskog ulaganja u znanstveni rad od strane državnih vlasti.

3. Pad motiviranosti istraživača. Nedovoljno ulaganje u istraživanja na polju humanističkih znanosti i nedostatak prostora za znanstveno napredovanje zaposlenika, kao i nedostatak potrebne infrastrukture – ponajprije sveučilišne knjižnice – mogao bi dovesti do pada motiviranosti znanstvenika. Strategija razvoja znanstvene djelatnosti Sveučilišta Sjever predviđa dodatno motiviranje znanstvenika za uključivanje u istraživački rad te su aktivnosti s time u vezi konkretne i nude velike mogućnosti za osobni razvoj i prosperitet pojedinaca. Sveučilište Sjever se prihvaćanjem strategije znanstvene djelatnosti obvezuje na kontinuirano ulaganje prije svega u ljudski potencijal – priznavanje znanstvenog angažmana i doprinosa – čime će se direktno utjecati na podizanje intrinzične motivacije znanstvenika, ali i kontinuirano ulaganje u održavanje i osuvremenjivanje opreme te stvaranje povoljnoga znanstveno-istraživačkog okruženja.

3. STRATEŠKI CILJEVI ORGANIZACIJE

Nastavno na znanstvene ciljeve Sveučilišta Sjever, navedene u temeljnoj znanstvenoj istraživačkoj strategiji, nužno je istaknuti vrijednost humanističkih znanosti kao važan temelj za postizanje zacrtanih ciljeva, odnosno bolje vidljivosti Sveučilišta u znanstvenoj zajednici zemlje i regije.

Znanstveno-istraživačka strategija Sveučilišta Sjever primarno je usmjerena na:

- a) znanstveno unaprjeđenje i afirmaciju postojećih obrazovnih programa po kojima je Sveučilište Sjever prepoznatljivo;
- b) sustavnu uspostavu većeg broja vlastitih (domaćih i međunarodnih) znanstveno-istraživačkih i znanstveno-umjetničkih projekata, prepoznatljivih po svojoj inovativnosti, proaktivnosti, izvrsnosti i neosporno mjerljivoj kvaliteti i primjenjivosti u domaćem i međunarodnom okružju;
- c) sustavno uvođenje kvalitetnih i afirmiranih novih programa potrebnih neposrednom okružju, regiji i cjelokupnom društvu u kojem djeluje Sveučilište Sjever, te šire (pograničnoj regiji, prostoru EU, i svjetskom okružju) i
- d) na sustavan razvoj i afirmaciju programa koji njeguju i razvijaju sve posebnosti gradova Varaždina i Koprivnice (i širi prostor sjeverne regije Hrvatske), ali i posebnosti izvan regije (hrvatskih i europskih).

4. OČEKIVANI ISHODI PROGRAMA ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA U PODRUČJU HUMANISTIČKIH ZNANOSTI

Znanstveno-istraživačkom strategijom Sveučilišta Sjever opisani su očekivani rezultati nakon provođenja aktivnosti koje proizlaze iz pojedinih ciljeva i zadataka. Ishodi koji se očekuju provedbom Programa znanstvenih istraživanja u području humanističkih znanosti mogu se sagledati u sljedećem:

- povećanje istraživačkih aktivnosti u humanističkim znanstvenim istraživanjima (povećati traženo godišnje financiranje istraživanja po nastavniku/znanstveniku putem prijave na natječaje za financiranje znanstvenih istraživanja; kvantitativno i kvalitativno osigurati stabilnu strukturu znanstvenika za provedbu znanstvenih istraživanja u području humanističkih znanosti)
- podizanje razine kvalitete istraživanja (doseći i održati razinu od godišnje prosječno jednoga objavljenog rada svakog znanstvenika, sudjelovanje na znanstvenim konferencijama, kontinuirano organizirati i provoditi interne seminare sa svrhom edukacije djelatnika u provođenju znanstvenih istraživanja, pisanja znanstvenih radova, osmišljavanja znanstvenih projekata)
- bolje povezivanje s lokalnom zajednicom u smislu usklađivanja istraživačkih aktivnosti s potrebama zajednice
- uključivanje ustanove u europski prostor istraživanja (poticanje istraživača na međunarodnu mobilnost, sudjelovanje u svojstvu partnera u provedbi barem jednoga europskog istraživačkog projekta godišnje)
- stvaranje preduvjeta za nove sveučilišne studijske programe u području humanističkih znanosti (napredovanja dostatnog broja nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima, motiviranje mladih znanstvenika za veći angažman i aktivno

sudjelovanje u planiranju i provedbi znanstvenih istraživanja)

- snažnija potpora Sveučilišta Sjever realizaciji projekta Sveučilišne knjižnice kao temeljne infrastrukturne pretpostavke za razvoj znanstvenih istraživanja u humanističkim znanostima, ali i drugim područjima znanosti te dodatno kao važnog preduvjeta za kvalitetniju nastavnu i znanstvenu djelatnost.

5. PRIORITETNE TEME STRATEŠKOG PROGRAMA ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA U PODRUČJU HUMANISTIČKIH ZNANOSTI

U nastavku poglavlja specificirane su i detaljno opisane znanstvene teme iz humanističkog područja znanosti u kojima su nositelji istraživanja djelatnici Sveučilišta Sjever.

1. tema: Povijest novinarstva

Sažetak: Povijest novinarstva, iako ponekad vezivana uz komunikologiju, jest – zbog svoje specifičnosti – vrlo usko povezana s poviješću generalno, pa se svakako može i mora promatrati i kao izdanak povijesnih znanosti koje pripadaju humanističkom području. Stoga razumijevanje povijesti novinarstva nije moguće bez poznavanja osnovnog tijeka razvoja čovječanstva, te samo u svome širem kontekstu može biti potpuno i svrsishodno. Također istraživanje povijesti medija i povijesti novinarstva predstavlja značajan doprinos boljem razumijevanju povijesti uopće.

Istraživanje povijesti novinarstva na Sveučilištu Sjever prvenstveno je usmjereno na njegov razvoj tijekom 20. stoljeća u Hrvatskoj, a poglavito u razdoblju nakon Drugoga svjetskog rata. U fokusu istraživanja naći će se istraživanje republičkih i lokalnih tjednika u socijalističkoj Hrvatskoj i to preko interdisciplinarnе analize pojedinih aspekata razvoja tiska na lokalnoj i republičkoj razini, primarno na povijest tjednih novina te analizu njihovoga tekstualnog i vizualnog sadržaja. Istraživat će se četiri najznačajnija politička tjednika u SR Hrvatskoj (*Naprijed*, *Vjesnik u srijedu* (*VUS*), *Hrvatski tjednik* i *Danas*) koji su izlazili u razdoblju od 1943. do 1990., te neki primjeri lokalnog tiska (poglavito iz sjeverne Hrvatske, primjerice *Glas Podravine*, *Podravka*, *Varaždinske vijesti* i *Požeški list*).

Budući da se radi o iznimno složenoj i nedovoljno istraženoj temi, rad u okviru ovoga istraživanja predstavljat će temelj za buduće detaljnije i cjelovitije analize nužne za razvoj povijesti novinarstva u Hrvatskoj. Istraživanjem se namjerava rekonstruirati povijest pojedinih novina, rad njihovih redakcija, djelovanje istaknutijih novinara te dinamika odnosa između novinara i vlasti. Promotrit će se odraz službene politike povijesti na stranicama lokalnih listova i analizirati kako se jezična politika odražavala na jezik lokalnih tiskovina. To bi trebalo omogućiti stvaranje jasnije slike hrvatske povijesti toga razdoblja na lokalnoj razini, ali i obogatiti znanstvenu spoznaju o hrvatskom novinarstvu na temelju analize povijesnih, jezičnih i vizualnih aspekata njihova razvoja.

Ciljevi: Cilj projekta je proširenje znanja o pojedinim aspektima hrvatske povijesti poslijeratnog razdoblja, a poglavito povijesti hrvatskog novinarstva kroz interdisciplinarnu jezikoslovnu, historiografsku i kulturno-antropološku, kao i

vizualnu prizmu. Rezultati istraživanja predstavljat će doprinos upoznavanju povijesti hrvatskog novinarstva također na lokalnoj razini, te lokalne povijesti općenito, u nastojanju da se putem interdisciplinarnih istraživanja prošire spoznaje i o hrvatskom jeziku.

Zadaci su također prikupljanje novinskog i arhivskog materijala o navedena četiri tjednika i interdisciplinarno osmišljena analiza tekstova i vizualnih priloga. Prikupljena građa predstavljat će iznimno vrijedan materijal za buduća istraživanja, ali i za nastavni rad sa studentima. Bio bi to početak stvaranja vlastite zbirke Sveučilišta Sjever, možda i u digitaliziranom obliku.

Na taj će način istraživanja predviđena u okviru ovog projekta postati osnova za mnoga daljnja istraživanja hrvatskih medija u socijalističkom razdoblju. Isto tako, projekt će kvalitativno unaprijediti novinarsku edukaciju tekstovima koji će nastati tijekom analize materijala.

Broj nastavnika i suradnika uključenih u istraživački rad: 2 docenta, 1 znanstveni suradnik

Suradnja: Centar za povijesna i kulturna istraživanja socijalizma, Sveučilište u Puli

2. tema: Povijest i kolektivno pamćenje

Sažetak: Kolektivna povijesna svijest predstavlja važan temelj za oblikovanje nacija od njihovih početaka. U vrijeme oblikovanja modernih nacija u 19. stoljeću upravo su profesionalni povjesničari bili oni koji su svojim radom ugradili u taj proces veliki kamen temeljac. Na taj su način nastali počeci nacionalnih narativa, koji – iako podložni promjenama – opstaju do danas. U Hrvatskoj, kao i svugdje u svijetu, povijest predstavlja neiscrpno vrelo različitih elemenata koje političari i ostali sudionici javnog života koriste u svojim obraćanjima, pomoću kojih prezentiraju vlastite pozicije, nastoje mobilizirati stvarne ili potencijalne pristaše, crtaju viziju budućnosti. U njihovim se ustima prošli događaji slažu (više ili manje uspješno) u cjelovitu sliku prošlosti koja – transponirana kroz medije prema javnosti – postaje ideološki temelj političkog djelovanja. Interpretacije povijesti od strane političkih faktora čine osnovnu sastavnicu politike povijesti, koja se provodi kroz različite oblike službenog i neslužbenog djelovanja. Značajna uloga u politici sjećanja pripada medijima.

Slika o povijesti prisutna u kolektivnoj svijesti privlači interes istraživača povjesničara i znanstvenika srodnih/drugih disciplina (kulturnih antropologa, sociologa, politologa i slično) u drugoj polovici 20. stoljeća, a posebno nakon što je – prvenstveno u Njemačkoj, ali i drugdje – uočena važnost utjecaja suvremenih refleksa prošlosti na politički i društveni razvoj. Pitanja vezana uz to kako društva/zajednice pamte, kojih se događaja sjećaju odnosno koje kolektivno zaboravljaju, obuhvaćena pojmom *Memory Studies*, neizostavna su za razumijevanje prošlosti i sadašnjosti. Pri oblikovanju teorijskih koncepata i metoda istraživači išli su u nekoliko pravaca orijentirajući se na pitanja „suočavanja s prošlašću“, „politike povijesti“, „kolektivne memorije“, „kulture sjećanja“ ili analiza povijesnih narativa.

U fokusu znanstvene analize naći će se upravo ove ključne kategorije *Memory Studies* vezane uz različite elemente hrvatske povijesti i njihove prisutnosti u javnom životu Hrvatske stavljene u komparativni kontekst. Posebno, pažnja će biti usmjerena na

povijest 20. stoljeća koja, svojim traumatičnim zbivanjima, opterećuje kolektivno pamćenje mnogih europskih nacija.

Ciljevi: Zahvaljujući istraživanju kolektivnog pamćenja, komemorativnih praksi i politike povijesti očekuje se doprinos boljem razumijevanju povijesnog razvoja hrvatskog društva. Uključivanje višestrukih perspektiva trebalo bi pomoći u prevladavanju stereotipa i pogrešnih predodžbi. Od velikog značaja je i raščišćavanje odnosa na relaciji povijest – pamćenje, odnosno historiografija – politika povijesti. Rezultati ovih istraživanja, u koja bi se aktivno trebali uključiti i studenti diplomskih studija, uvelike mogu doprinijeti kvalitetnoj izobrazbi stručnjaka različitih profila, također i novinara, osobito zbog značenja medija na tome planu.

Broj nastavnika i suradnika uključenih u istraživački rad: 3 docenta

Suradnja: Sveučilište u Rijeci, Odsjek za kulturalne studije (projekt: CULTURAL MEMORY OF TWENTIETH CENTURY TRAUMAS).

3. tema: Pograničje – povijest, poetika i kulturno nasljeđe

Sažetak: Povijest i kulturno nasljeđe pograničja teme su koje u posljednje vrijeme sve više privlače interes mnogih istraživača u svijetu. Ta su istraživanja ponajprije vezana uz pojavu *Border* (ili *Borderland*) *studies*. *Borderland Studies* etablirale su se u društvenim znanostima, odnosno primarno u socijalnoj geografiji. Međutim, posljednjih tridesetak godina istraživanja sve više naglašavaju humanističke aspekte poput kulture, poetike, diskursa i povijesnog pamćenja utemeljenog na interdisciplinarnom pristupu kategorijama nacionalnih i regionalnih granica kao dinamičnih političkih i povijesnih fenomena.

U žarištu istraživanja ove teme bit će granica (s Ugarskim Kraljevstvom, s austrijskim pokrajinama, ponajprije Štajerskom, a tijekom nekoliko stoljeća i s Osmanskim Carstvom) kao kategorija oko koje se kroz povijest ratuje, oko koje se pregovara, koja se doživljava ne samo kroz političku i zemljopisnu prizmu nego i kao kulturološki i psihološki fenomen te kao područje artikulacije pripadanja i nepripadanja, upisivanja i opisivanja te realizacije identiteta, ali i kao trajno područje preispitivanja odnosa s Drugim, ponekad Neprijateljem (fenomen “slike o neprijatelju”, *Feindbild*), ponekad Saveznikom. Ovi aspekti vidljivi su u brojnim povijesnim izvorima kao i književnim tekstovima nastalima s obje strane svih povijesnih granica te odatle i proizlazi interdisciplinarni i multiperspektivni pristup temi. On uključuje istraživanja vezana uz povijest, povijest umjetnosti, povijest književnosti, kulturnu antropologiju itd.

Ciljevi: Istraživačka tema “Pograničje – povijest, poetika i kulturno nasljeđe” usko je vezana uz temu “Povijest i kolektivno pamćenje” i nadopunjuje ju. U kontekstu koprivničkog i varaždinskog područja koje je od srednjega vijeka i početaka hrvatske državnosti do danas neprekidno uronjeno u realitet pograničnog kraja, naglašava se povezanost Sveučilišta Sjever s povijesnim procesima i kulturalnim praksama svoje regije. Interkulturalnost i multiperspektivnost pristupa, uključenost stručnjaka različitih profila (povjesničara, jezikoslovaca, novinara, politologa s obiju strana višestruke granice) mogu uvelike doprinijeti prevladavanju napetosti, opterećujućih stereotipa i zabluda prisutnih na svim stranama svih dosadašnjih granica koje su u regiji postojale. To je nužno za stvaranje boljih uvjeta za uspješnu međunarodnu suradnju u regiji u budućnosti.

Broj nastavnika i suradnika uključenih u istraživački rad: 2 docenta, znanstveni suradnik

Suradnja: FPZ UniZg, Sveučilište u Mariboru, Univerza na Primorskem, Društvo za hrvatsku povjesnicu (projekt Mogersdorf)

4. tema: Rodne strategije u medijima

Sažetak: Ovo istraživanje dio je recentnih interdisciplinarnih znanstvenih interesa kojima se nastoji osvijestiti i(li) definirati ulogu medija u proizvodnji i distribuciji različitih medijskih sadržaja – medijskoj publici, ne samo raznorodnih interesa nego i nejednakog stupnja medijske pismenosti. Sadržaj istraživanja čine sljedeće pod teme: *Medijska prezentacija roda, Online novinarstvo – između mizoginije i feminizacije, Promoviranje i sankcioniranje rodnih stereotipa u medijima, Ženski časopisi kao ženska masovna kultura* te *Iz povijesti hrvatskoga ženskog novinarstva*. Ovako strukturirano (na principu lijevka) istraživanje polazi od šireg konteksta – dijagnosticanja rodni aspekata u *mainstream/nezavisnim, nacionalnim/regionalni/lokalnim, komercijalnim/specijaliziranim medijima* – prema analizi prototipnih primjera iz hrvatske novinarske prakse. Posebna će pozornost pritom biti posvećena rodnoj i radnoj segregaciji u medijima – istraživanju "nevidljivih" medija ili redakcija u kojima dominiraju žene, konstrukciji voditeljskih parova (iskusan novinar i mlada kolegica-ljepotica), usmjeravanju novinarki na "žute"/*lifestyle* teme ili kulturu zamijenjenu *spektaklom*, "sklanjanju" istraživačkih novinarki u publicistiku, (ne)poštivanju standarda profesionalnog novinarstva i dr.

Na temelju rezultata provedenih istraživanja bit će sintetizirani zaključci o rodni strategijama u medijima, odnosno – dio materijala mogao bi biti oblikovan (i) u dodatnu literaturu za kolegije Kultura, stil, život i rod te Napredno praktično novinarstvo: elektronički/tiskani mediji.

Ciljevi: Sustavnim istraživanjem rodni strategija u medijima Odjel za novinarstvo Sveučilišta Sjever namjerava pridonijeti platformi za jačanje profesionalnog novinarstva u Hrvatskoj u kojemu je (unatoč "staklenim stropovima") zamjetan sve veći udio žena. Kako je povijest hrvatskoga novinarstva još uvijek "muška", cilj je ovoga istraživanja ponuditi i "žensko" iskustvo – ukazati na kontinuitet ženskog novinarstva od 1896. godine i prve hrvatske profesionalne novinarke M. J. Zagorke koja je na prijedlog biskupa J. J. Strossmayera bila namještena kao politička novinarka u najrenomiranijem hrvatskom dnevniku *Obzor*. Cilj je dakle povezati ovo tematsko područje s temom Povijest novinarstva – istražiti i ukazati na participaciju žena u "ozbiljnom" novinarstvu te posebno analizirati "oaze" hrvatskoga ženskog novinarstva.

Poseban je cilj osvijestiti ulogu i odgovornost medija u promicanju rodni stereotipa, ne samo mizoginim novinarstvom nego i reklamno-oglašivačkim prilozima koji nerijetko posežu upravo za stereotipima i predrasudama. Taj bi se dio istraživanja prezentirao široj javnosti na zasebnim tribinama dok bi se teme iz povijesti hrvatskog novinarstva dodatno mogle razmatrati na znanstvenim kolokvijima u organizaciji Odjela za novinarstvo Sveučilišta Sjever. Zbog izuzetnog interesa studenata novinarstva za rodne teme – što potvrđuje i broj obranjenih završnih radova iz tog područja: <https://portal.unin.hr> – jedan od ciljeva istraživanja jest uključiti studente u rad na građi i omogućiti im da prezentiraju dio svojih iskustava/rezultata.

Broj nastavnika i suradnika uključenih u istraživački rad: 2 docenta

Suradnja: Centar za ženske studije Zagreb, Odsjek za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu

5. tema: Novinarstvo u humanističkom ključu

Sažetak: Smještanje sveučilišnog studija novinarstva u područje informacijsko-komunikacijskih znanosti utječe ne samo na profiliranje novinara nego i na njihov medijski angažman. Izrazito nepovoljan status novinarske profesije danas kao i nepovjerenje javnosti u medije ukazuju na probleme koje ovako koncipirano novinarstvo očito ne može riješiti samo. Humanističke znanosti mogu i novinarima i novinarstvu ponuditi dodatne alate za ovladavanje novom medijskom stvarnošću jer su jedino samosvjesni i kritički orijentirani novinari pretpostavka za neovisno novinarstvo a ono pak preduvjet demokratizacije društva.

Riječ je dakle o krovnoj temi Odjela za novinarstvo Sveučilišta Sjever koja je podloga svim ostalim predloženim humanističkim temama i referentno mjesto korelacije – kako s drugim odjelima Sveučilišta Sjever, tako i s partnerskim institucijama izvan matičnog sveučilišta. Temeljnu razliku prema ostalim studijima novinarstva u Hrvatskoj pritom i dalje predstavlja naglasak na praktičnoj primjeni/provjeri relevantnih teorija, odnosno – osposobljavanje novinara za dobro obrazovane i kompetentne medijske djelatnike.

Interdisciplinarnim istraživanjem humanističkog ključa novinarstva bile bi obuhvaćene različite pod teme: *Manipulativan karakter "gole informacije", Retorika uvjeravanja – evokativnost u političkom i poslovnom marketingu, Medijalizirana (ne)moć jezičnog tržišta, Kulturno pamćenje u prostoru medijskog posredovanja, Rad – rod – narod, Personalizacija medija* i dr.

Ciljevi: Cilj je ovoga istraživanja uključiti i pozicionirati humanističke znanosti u procese osnaživanja novinarske profesije, odnosno – sprečavanja daljnje deprofesionalizacije novinarstva i jačanja novinarskog prekarijata. Otvaranjem primarnoga informacijsko-dokumentacijskog područja prema humanistici istodobno se namjerava proširiti spoznaje o utjecaju i udjelu humanističkih znanosti – kako u novinarstvu, tako i u edukaciji novinara – od promjena u medijskom posredovanju informacija, preko dizajniranja komunikacije u medijima do medijske (de)konstrukcije jezika, roda, etike, politike, znanosti...

Cilj je također omogućiti studentima aktivno sudjelovanje u novinarskom/uredničkom kreiranju studentskih medija te promoviranju drugačijega humanističkog novinarstva u lokalnoj zajednici (kakvo je primjerice bilo mentoriranje srednjoškolaca i osnovnoškolaca u projektu Medijske čitaonice provedene akademske godine 2014./2015. i 2015./2016. u Koprivnici). Jača humanistička baza studija novinarstva omogućila bi studentima i dodatno znanstveno profiliranje.

Broj nastavnika i suradnika uključenih u istraživački rad: 1 izvanredni profesor, 4 docenta, znanstveni suradnici

Suradnja: Centar za filozofiju medija (Zagreb), Institut za filozofiju (Zagreb), Istraživački medijski centar (Podgorica)

6. tema: Jezik i mediji

Sažetak: Osnovno polazište ove teme jest pretpostavka da je jezik osnovno oruđe najvećeg dijela medijske interakcije. Temeljna sociopsihološka teza prema kojoj je pojedinac aktivni korisnik, ali i socijalni sudionik u uporabi medijskoga teksta. U fokus istraživanja postavit će se s jedne strane čovjek (kao primatelj i konzument medijskoga sadržaja), dok će se s druge strane istraživati, analizirati i tumačiti medijski tekst, posebice s obzirom na značenja koja proizvodi medijski tekst i na društvene posljedice koje u tom procesu nastaju. U djelokrug istraživanja, dakle, ulaze kognitivni procesi vezani uz nastanak i recepciju medijske poruke, kao i sociološke implikacije medijski posredovana jezika koji pod utjecajem digitalne tehnologije prerasta u jedan od najmoćnijih činitelja dinamike komunikacije, ali i ukupne društvene stvarnosti. Nadalje, istraživanje će se usredotočiti na recipijenta kao aktivnoga činitelja medija koji aktivno traži, ali i bira određene medije (i sadržaje) kako bi postigao zadovoljstvo, odnosno s druge strane na medijski tekst koji će se sagledati kao jedinstveni i originalni sustav jezičnih i izvanjezičnih razina koje sinergijski proizvode smisao i značenje, te utječu na komunikaciju.

Unutar ove teme provodit će se istraživanja u povezanim programima odnosno projektima koji obuhvaćaju nekoliko različitih znanstvenih i umjetničkih područja.

a) „Dinamika riječi i značenja u društvenom i medijskom kontekstu“ u središte istraživanja postavlja riječ. Riječi su, naime, aktivni činitelji društvene stvarnosti, a njihova značenja dinamike strukture podložne procesima metaforizacije i značenjskim pomacima. Sukladno tome, očekuje se da će analize konkretnih jezičnih primjera, kao studije slučajeva koje će biti fokusirane na značenjske mutacije pojedinih riječi sagledanih u kontekstu (primjerice, jedan od društvenog aktivnijih pojmova u aktualnome trenutaka jest pojam 'reformе' koji – gotovo petrificiran u formi plurala – zaprima odlike novog ideologema) do ekstenzivnijih verbalnih struktura koja se vezuju uz pojedine sektore (primjerice sektor obrazovanja, poduzetništva, zdravstva...) kroz koje društvo funkcionira. Očekuje se da će istraživanje predstavljati doprinos rasvjetljavanju same naravi metaforičkih procesa, da će razotkriti specifične čimbenike međuzavisnost jezika, medija i zbilje, kao i uloge pojedinih društvenih skupina u kreiranju tih procesa.

b) „Teorija medijske recepcije“ predlaže istraživanje, uspostavu i primjenu estetike recepcije u medijskom ozračju. Tumačenje medijskih zakonitosti moguće je provoditi unutar dosadašnje književne recepcije koju, dakako, tek treba prilagoditi širim medijskim okvirima i primijeniti na one medije kojima izvorno nije bila namijenjena. Navedeno predstavlja posve nove, u nacionalnoj znanstvenoj literaturi potpuno nepoznate modele za formiranjem inovativnih teorijskih okvira unutar kojih je moguće situirati suvremene medijske trendove.

c) „Provjera teorije aktivne publike: odnos različitog medijskog teksta i pojedinih aspekata ljudskog doživljavanja“. Polazeći od pretpostavke da korisnici medija (publika) aktivno sudjeluju u komunikacijskom procesu, relativizirat će se tradicionalne postavke prema kojima su mediji isključivo masovna obmana, kao i one teorije koje su vrlo često nastale temeljem spekulacija o čovjekovoj prirodi i prema kojima uključuju direktnu korelaciju između onoga što ljudi vide, čuju i čitaju, a što

se očituje (najčešće negativno) na njihovo ponašanje i emocionalno doživljavanje. Publika se neće promatrati kao masa izoliranih pojedinaca, nego kao grupa ljudi s odgovarajućim vlastitim stavovima koja želi komunicirati o zajedničkim interesima, problemima, stavovima, vrijednostima, strahovima, sreći, empatiji, boli, itd. Sukladno navedenom, istraživanje će se usmjeriti proučavanju ljudskoga ponašanja, misli i osjećaja utemeljenih u ozračju korištenja, ali i stvaranja medijskih poruka, čime navedeni projekt eksplicite ulazi u, kod nas još uvijek nepoznato, područje sociopsihologije medija.

Svaki od navedenih projekta proširuje i dopunjava znanstvenu podlogu za razumijevanje medijskoga teksta, odnosno primatelja toga istog medijskog teksta s obzirom na specifične recepcijske, kognitivne, sociološke odnosno psihološke implikacije koje ova interakcija podrazumijeva. U zajedničkom, sinergijskom djelovanju predstavljaju temelj za formiranje novih znanstveno-istraživačkih prodora u područje koje predstavlja apsolutnu novost, osobito u nacionalnom znanstvenom ozračju.

Ciljevi: Tema Jezik i mediji objedinjuje tri znanstveno-istraživačka projekta. Valja napomenuti kako su se proučavanjem recipijenta kao aktivnoga sudionika u medijskom prijenosu informacija, kao i istraživanjem njegova kognitivnoga i afektivnoga doživljavanja u kontekstu aktivnoga primanja i kreiranja medijskoga teksta, do sada bavili uglavnom inozemni istraživački koji su i profilirali znanstvenu disciplinu naslovljenu psihologija medija. Područje psihologije medija inovativno je iz razloga što su tijekom desetljeća mediji stekli uglavnom negativnu reputaciju te ih se sagledavalo u kontekstu senzacionalističkoga izvještavanja, neetičkoga oglašavanja, isticao se razdor koji su mediji kao propagatori popularne i masovne kulture unijeli u odnosu na tradicionalnu, tzv. visoku umjetnost. Iz toga su razloga, u počecima proučavanja medija, upravo filozofija i psihologija odigrale značajnu ulogu, predstavivši medije mahom kroz štetne utjecaje na ljudsko ponašanje. Cilj je predloženoga programa ukazati na činjenicu da publika u različitim povijesnim razdobljima posjeduje drugačiji doživljaj medija. Tijekom posljednjih desetljeća bitno se promijenio recipijentov odnos spram medija te se došlo do zaključka kako se nijedan medij nikako ne može procjenjivati isključivo iz perspektive morala. Na taj su način stvoreni uvjeti za razvoj sociopsiholoških aspekata jezične i medijske komunikacije, discipline koju u nacionalnim znanstvenim okvirima tek treba aktualizirati, ali i u gospodarskom (prvenstveno medijskom) sektoru što je, bude li odobren, i jedan od temeljnih ciljeva predloženoga programa.

Predloženi program (kao i projekti koji čine ovaj program) sukladni su ciljevima Znanstveno-istraživačke Strategije Sveučilišta Sjever za razdoblje 2014.-2019.

Nadalje, osobita pozornost posvetit će se radu doktoranada koji će se uključivati u pojedine projekte, a koji su trenutno u nastavnim i suradničkim zvanjima, čime će se pomoći njihov znanstveni razvoj.

Rezultati istraživanja bit će primjenjivi u javnom sektoru gdje se očekuju idejni projekti, studije izvodljivosti, javno-privatna partnerstva. Predloženi program pridonijet će i znanstvenoj relevantnosti koja podrazumijeva objavljivanje studija i članaka u časopisima indeksiranim u bazama WoS i Scopus, organizaciju međunarodne konferencije, razmjenu studenata i profesora.

Broj nastavnika i suradnika uključenih u istraživački rad: 1 redovni profesor, 2 docenta, 2 predavača

7. tema: Hrvatski sjever – jezik, kultura, mediji

Hrvatsku jezičnu, kulturnu i medijsku povijest presudno obilježavaju specifična *višejezičnost* i *regionalnost* uvjetovani pripadanjem hrvatskog prostora najmanje dvama geografsko-kulturološkim regijama, panonskom (kontinentalnom) i mediteranskom (priobalnom), odnosno više ili manje intenzivnim povijesno-političkim i kulturološkim međudnosima s obližnjim narodima i nacijama kroz povijest. Nakon srednjovjekovne pisane tradicije presudno obilježene latinskim i staro(crkveno)slavenskim, kao prvim jezicima hrvatske pismenosti, od 16. stoljeća pojavljuje se sve veći broj djela u potpunosti pisanih ili pak većinski obilježenih tadašnjim regionalno rasprostranjenim hrvatskim jezicima, kajkavštinom u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, čakavštinom u priobalju (Istra i Dalmacija) i štokavštinom u Slavoniji te dubrovačkom i pojedinim priobalnim područjima (uključujući i Hrvate u Bosni), a u 17. se stoljeću pojavljuje i *miješani* tip kajkavsko-štokavsko-čakavskog jezika ozaljskog kulturnog kruga.

No, takvo čakavsko-kajkavsko-štokavsko trojstvo hrvatske pisane tradicije, kao i dotadašnja kulturološka (dijelom i administrativna) regionalna podijeljenost hrvatskih prostora na (najmanje) sjeverozapadnu, slavonsku i dalmatinsku Hrvatsku, prekinuti su polovicom toga stoljeća uslijed nacionalno-integracijskih procesa kojima je cilj bio jezično, kulturno i regionalno-političko ujedinjenje hrvatskih prostora. Naime, smatrajući jezik glavnim nacionalno-integrirajućim faktorom, pripadnici ilirskog pokreta dokinuli su dotadašnju regionalno-jezičnu razjedinjenost današnjeg hrvatskog prostora te su za osnovicu zajedničkog nacionalnog jezika odabrali štokavštinu. Taj službeni nacionalni jezik tada uspostavljene moderne hrvatske nacije temeljen na štokavštini danas nazivamo hrvatskim standardnim jezikom, a kajkavština i čakavština, kao uostalom i sama štokavština, koju treba razlikovati od standardnog jezika kojem je osnovica, otada su dobile status nestandardnih idioma, odnosno dijalekata. Budući da je otada taj novi standardni jezik predviđen za službenu i općenito javnu, a dijalekti za neslužbenu, odnosno privatnu komunikaciju, potonjima je prekinuta standardizacija te im je bitno usporena tzv. civilizacijska nadgradnja. Suprotno tome, standardni jezik započinje svoj ubrzani razvoj koji, nažalost, nije išao u smjeru integriranja elemenata svih triju dotadašnjih hrvatskih regionalnih jezika, nego se izgrađivao isključivo na temeljima štokavske tradicije. Sukladno tome, kajkavština i čakavština, ali i određeni dijalekti štokavštine, postepeno su od sredine 19. stoljeća izbacivani iz službene i uopće javne uporabe. Kako bi taj proces tekao što lakše, stvoreni su narativi – kojima neki, nažalost, roboju i danas – da su kajkavština i čakavština manje vrijedni od standardnog jezika, štoviše da su to polujezici. No, suvremena je sociolingvistika jasno pokazala da dijalekti, pojednostavljeno rečeno, nisu ništa drugo nego jezici za koje se nitko nije pobrinuo da postanu službeni u nekoj jezičnoj zajednici. U tom smislu, ono što nazivamo dijalektom ustvari je jedna od jednakovrijednih varijacija u kojima se jezik pojavljuje u nekoj komunikacijskoj (najčešće i nacionalnoj) zajednici – dijalekt je, dakle, jedna od varijacija pojavnosti jezika, odnosno jedan od jezičnih varijeteta te zajednice.

Da je tome tako, odnosno da dijalekti s obzirom na izražajne mogućnosti ne zaostaju za standardnim jezikom, cijelo su vrijeme, čini se, (bili) svjesni izvorni govornici hrvatskih dijalekata koji ih i dan-danas koriste u privatnoj komunikaciji te autori koji su njima (javno) pisali i govorili. Naime, unatoč sada već gotovo dvostoljetnim marginalizacijskim nastojanjima, kajkavština i čakavština (kao i

nestandardna štokavština) nisu nestale iz (javne) uporabe. Osim što su cijelo vrijeme neometano živjele kao komunikacijski medij u privatnoj sferi hrvatskih govornika, jednako su tako (barem povremeno) sve do danas pronalazile put i do javne sfere. Zasluge za njihov prodor u javnu komunikaciju prvenstveno pripadaju s jedne strane različitim folklornim oblicima (narodne pjesme i plesovi), a s druge (anonimnoj i usmenoj te autorskoj i pisanoj) književnosti, u kojima su kontinuirano prisutne od ilirskog pokreta sve do danas. Prema kraju 20. stoljeća nestandardni se hrvatski jezici, ili barem njihovi elementi, sve češće pojavljuju i u različitim oblicima popularne kulture, kao što su glazba i film, odnosno općenito u masovnim medijima, kao što su radio, televizija i internet. Stoga će se u ovome projektu pažnja posvetiti onim oblicima hrvatske kulture i onim pojavama u hrvatskom medijskom prostoru u kojima su se koristili i danas se koriste nestandardni jezici, s naglaskom na oblike na kajkavštini, koja i danas predstavlja temeljni komunikacijski medij stanovništva hrvatskog sjeverozapada, u kojem prostoru djeluje Sveučilište Sjever. Pažnja će se posvetiti i specifičnostima nekajkavskih kulturnih i medijskih oblika hrvatskog sjeverozapada, kao jednog od regionalnih hrvatskih kulturnih korpusa.

Ciljevi: Sustavnim istraživanjem nestandardnih, prije svega kajkavskih tekstova prisutnih u različitim kulturnim (književnost, kazalište, glazba, film) i medijskim žanrovima (novine, radio, televizija, internet) 20. i 21. stoljeća cilj je ovog projekta pridonijeti poznavanju kajkavskog kulturnog i medijskog korpusa, kao važnog, a zanemarivanog i marginaliziranog odvetka hrvatske kulture. Osim rekonstrukcije i analize samog korpusa, cilj je ukazati i na njegovu raznolikost te estetsku, kulturnološku i medijsku važnost za hrvatski kulturni i medijski prostor. U tom kontekstu, posebna pažnja posvetiti će se najistaknutijim kajkavskim autorima, djelima i medijima te njihovu međuodnosu s drugim nestandardnim (čakavskim i nestandardno-štokavskim) oblicima, a posebice će se istražiti njihov odnos s dominantnom nacionalnom kulturom. Stoga će poseban cilj projekta predstavljati i rekonstrukcija strategija kojima je kajkavska kultura stoljećima stavljana u drugi plan u kontekstu hrvatske kulture. Poseban cilj projekta tako će biti i osviješćivanje svih dionika hrvatskom kulturnog i medijskog prostora o potrebi redefiniranja odnosa prema kajkavskoj i sjeverozapadnoj kulturi, ali i ostalim hrvatskim regionalnim kulturama. To je moguće ostvariti uključivanjem čim većeg broja istraživača, a posebice doktoranada, postdoktoranada i, dakako, studenata u projekt, i to kroz različita književnopovijesna, medijska, mediološka, novinarska, (socio)lingvistička, ekolingvistička, historiografska, sociološka i politiolška, a ustvari interdisciplinarna istraživanja koja će povezivati metodologije i znanja iz različitih humanističkih i društvenih disciplina.

Broj nastavnika i suradnika uključenih u istraživački rad: 1 docent ili profesor, 2 znanstvena novaka

8. tema: Književna životinja modernizma i postmodernizma u komparatističkom presjeku

Sažetak: Istraživanja odnosa na relaciji čovjek-životinja predstavljaju multidisciplinarno i interdisciplinarno područje, koje osobito postaje popularno tijekom posljednjih tridesetak godina. Sva veća i poznatija sveučilišta diljem SAD-a, Australije, Novoga Zelanda, kao i Zapadne Europe pokreću institute, znanstveno-

istraživačke centre, odnosno studijske programe (na svim razinama studiranja) iz ovoga područja, utječući na taj način na povezivanje znanstvenih institucija, kao i samih znanstvenika, odnosno istraživača.

U nacionalnom akademskom miljeu ovo je područje još uvijek nedovoljno zastupljeno. Za sada ne postoje samostalni studijski programi iz ovoga područja. Postoje tek kolegiji koji su, mahom u sklopu odsjeka za kulturalne studije, koncipirani na principu studija čovjeka i životinje. U tom smislu valja izdvojiti Institut za etnologiju i folkloristiku koji posredstvom znanstvenih i stručnih projekata doprinosi popularizaciji ove znanstvene discipline u nas. Nadalje, objavljeno je nešto domaćih i prevedenih djela iz znanstvene i literarne animalistike koji pridonose važnosti pristupa proučavanju kulturološke problematike iz perspektive životinjskih studija. Pokretanjem istraživanja iz područja životinjskih studija, Sveučilište Sjever uklopit će se u moderne tijekove čime bi potvrdilo svoju originalnost, kao i razumijevanje značaja humanističkih znanosti u modernom ključu.

Temeljno istraživanje provest će se u području književne animalistike, odnosno u analizi i kritičkom promišljanju modernističkoga i postmodernističkoga korpusa djela iz nacionalne i svjetskih književnosti i to iz perspektive životinjskih studija. Na koji način pristupiti čitanju životinja u jednom književnom djelu?, pojavljuje li se životinja u takvom umjetničkom djelu kao lik, kao metafora ili kao simbol?, utječe li ona na žanrovsko određenje djela?, animalno u nacionalnoj i animalno u svjetskoj književnosti: sličnosti i razlike?, čovjek – životinja: na koji način modernistička, a na koji postmodernistička književna životinja utječe na čovjekov identitet, tijelo, koje sociološko-političke implikacije takav odnos povlači?, itd. – niz su složenih pitanja kojima će se nastojati pronaći odgovor tijekom ovoga istraživanja. Pojedina razdoblja kulturne povijesti prikazat će se u drugačijem svjetlu, te će se doprinijeti revalorizaciji uspostavljenih kulturoloških paradigmi.

Ciljevi: U hrvatskoj znanstvenoj literaturi ne postoji obuhvatna studija o odnosu čovjek – životinja u, primjerice, teorijskim sustavima moderne ekonomije, sociologije, lingvistike, politologije, novinarstva, medija, povijesti književnosti, itd. Došlo je vrijeme, kako apostrofiraju pojedini autori, napuštanja strogih antropocentričnih pristupa prirodi. Jer, životinje su čovjeku i psihički i biološki bliska bića, a ujedno su i prisutne u svim oblicima ljudskoga opstanka, kao i kulturne djelatnosti. Istraživači iz područja humanističkih (ali i ostalih) znanosti moraju uočiti važnost uloge animalnog, moraju pristupiti reinterpretaciji nacionalnoga (ali i šire) kulturnog kanona iz perspektive animalnih studija.

Cilj je ovoga istraživanja na odabranom korpusu djela iz područja hrvatske i svjetske književnosti pokazati genezu razvoja literarne životinje. Važno je pokazati u kojoj mjeri i na koji način je životinja prisutna u modernističkoj i postmodernističkoj umjetnosti, kakva je priroda odnosa čovjek – životinja i kakve reperkusije ovaj odnos povlači u političkom, sociološkom uopće kulturološkom smislu. Bit će interesantno pokazati na koji način literarna životinja utječe na sliku čovjekova tijela, roda, identiteta.

Provedeno istraživanje predstavlja temelj za pokretanjem Centra za istraživanje odnosa čovjek – životinja, što je i jedan od osnovnih ciljeva predloženoga istraživanja. Naime, istraživanja ove vrste teže interdisciplinarnosti i multidisciplinarnosti te nerijetko prožimaju nekoliko znanstvenih područja i grana,

npr. humanističke znanosti (povijest, filozofiju, teoriju i povijest književnosti, geografiju), društvene znanosti (sociologiju, antropologiju, psihologiju, političke znanosti, novinarstvo, medije), umjetnost, ali i prirodne znanosti (etologiju, veterinu, komparativnu psihologiju, itd.). Cilj je da jedno istraživanje koje je u svojem temelju isključivo humanističke orijentacije otvori vrata kako ostalim poljima humanističkih znanosti, tako i ostalim područjima znanosti uopće. Na taj će se način pokazati kako se temeljne tendencije suvremenih humanističkih znanosti očituju upravo u interdisciplinarnosti i multidisciplinarnosti.

Pokretanjem ovakvoga Centra, za sada jedinstvenoga na području RH, Sveučilište će se uklopiti u moderne znanstveno-istraživačke tijekove. U rad Centra uključit će se znanstvenici iz različitih znanstvenih područja čime će se utjecati na međusobno povezivanje profesora i znanstvenika unutar Sveučilišta, kao i na povezivanje s kolegama iz zemlje i iz inozemstva.

Broj nastavnika i suradnika uključenih u istraživački rad: 2 docenta

Suradnja: Institut za etnologiju i folkloristiku (Zagreb), Filozofski fakultet u Rijeci, Centar za ikonografske studije, Odsjek za povijest umjetnosti, Sveučilište u Rijeci

6. PLAN ORGANIZACIJSKOG RAZVOJA ZNANSTVENE ORGANIZACIJE

Organizacijskim razvojem znanstvene organizacije potrebno je ostvariti kvalitetnije i učinkovitije povezivanje postojećeg i budućeg znanstveno-nastavnog rada i svih sveučilišnih znanstveno-istraživačkih procesa. Budući razvoj znanosti u dijelu razvoja znanstvenog osoblja kreativnije i brže povezivati s organizacijom relevantnih nastavnih procesa i znanstveno-nastavnog rada na Sveučilištu Sjever. Prethodni ostvareni preduvjeti nužno zahtijevaju predviđanje buduće racionalizacije i reorganizacije cijelog Sveučilišta Sjever u znanstveno-nastavnom smislu, kao što je npr. Senat Sveučilišta Sjever svojom odlukom iz lipnja 2015. godine uspostavio Ured za znanost i umjetnost te Ured za međunarodnu suradnju koji su sada postali nadopuna postojećoj organizacijskoj shemi i piramidi odgovornosti i komunikacija Sveučilišta Sjever .

U području razvoja HZ trenutno se ponajviše treba posvetiti pažnja i usmjeriti organizacijske napore na izgradnju Sveučilišne knjižnice u SC Koprivnica. To je osobito važno zbog obogaćivanja knjižnog fonda otkupom kvalitetnih privatnih zbirki kao i nabavom novih izdanja.

Primarno opisane promjene nužno će zahtijevati racionalnu i optimalnu reorganizaciju gotovo svih upravljačkih i administrativnih procesa na Sveučilištu Sjever. Racionalno bi bilo reorganizaciju administrativnih procesa usmjeriti na povećanje vremena, proširenje kapaciteta, veća ulaganja u prateće tehnologije i nove prostore koji bi tako omogućili veći i bolji znanstveno-istraživački i znanstveno-nastavni rad na Sveučilištu Sjever.

Potrebno je osmisliti i povećati razvoj znanstveno-istraživačkog rada i izvan primarne znanstveno-nastavne djelatnosti, bilo ubrzanim razvojem istraživačkih jezgri i osnivanjem novih istraživačkih organizacijskih sveučilišnih jedinica, poput: centara znanstvene izvrsnosti i/ili sveučilišnih zavoda, instituta, tehnoloških parkova, i slično.

Zato treba predvidjeti sustavniju potporu bržem i kvalitetnijem razvoju vlastitog znanstvenog potencijala s neznatnim odljevom sveučilišnog znanstvenog i/ili znanstveno-nastavnog osoblja, te promišljeno i kontinuirano raditi na privlačenju novih znanstveno-istraživačkih kadrova s drugih sveučilišta.

7. POKAZATELJI USPJEŠNOSTI PROVEDBE PROGRAMA

Uspješnost provedbe Programa znanstvenih istraživanja u području humanističkih znanosti na Sveučilištu Sjever bit će mjerljiva kroz indikatore uspješnosti za temeljna znanstvena istraživanja, odnosno na poslovima pružanja znanstvenih, savjetodavnih i stručnih usluga, te na poslovima znanstvenog i stručnog osposobljavanja i usavršavanja doktoranada, postdoktoranada te ostalih znanstvenih i stručnih kadrova. Pri tome će se osobita pozornost posvetiti:

- brojčanim pokazateljima uspješnosti znanstvene produkcije (broj objavljenih radova, citiranost radova, rangiranost časopisa u kojima su radovi objavljeni),
- brojčanim pokazateljima znanstveno-istraživačkih projekata (iznos realiziranih sredstava kroz projekte),
- brojčanim pokazateljima projekata suradnje s lokalnom zajednicom, obrazovnim, znanstvenim i kulturnim ustanovama u regiji,
- mobilnosti istraživača (veća znanstveno-istraživačka suradnja, poglavito u međunarodnom okviru s renomiranim znanstvenim ustanovama i pojedincima),
- diseminacija znanstvenih postignuća putem različitih oblika znanstvenih događanja poput znanstvenih tribina, okruglih stolova, konferencija i sl. u organizaciji Sveučilišta Sjever (korisne platforme za prijenos znanstvenih postignuća široj zainteresiranoj javnosti).